

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SVOBODNÁ A MATEŘSKÁ ŠKOLA PÍSEK

Šobrova 2070, 397 01 Písek
MATEŘSKÁ ŠKOLA SLUNÍČKO

Školní vzdělávací program
WALDORFSKÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA
pro předškolní vzdělávání

Rudolf Steiner:

„.....Dítě v úctě přijmout, v lásce vychovat, ve svobodě propustit.....“

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2025 – 31. 8. 2029 Aktualizováno k 1.9.2025

1 Identifikační údaje o škole

Název:	ZŠ Svobodná a MŠ Písek
Zřizovatel:	MÚ Písek
Sídlem:	Dr. Milady Horákové 1720, 397 01 Písek
IČ:	70943842
Zástupce ředitele pro MŠ:	Vlasta Šimková
Ředitel právního subjektu, ZŠ Svobodná a MŠ Písek:	Mgr. Miloslav Machač
Název vzdělávacího programu:	Waldorfská mateřská škola
Název právního subjektu:	Základní škola Svobodná a mateřská škola Písek, Šobrova 2070
Telefon:	382 214 815
Webové stránky:	www.zssvobodna.cz
Mail:	slunicko@zssvobodna.cz
Platnost školního vzdělávacího programu:	4 roky
Kapacita zařízení:	128 dětí (navýšená na hyg. výjimku)
Počet tříd:	5

2 Obecná charakteristika školy

MŠ Sluníčko sídlí na adrese Dr. M. Horákové 1720, nachází se uprostřed města v panelové zástavbě a je obklopena zelení. MŠ vznikla rekonstrukcí bývalé ZŠ Svobodné. Rekonstrukce proběhla od května do srpna roku 2009. V přízemí se nachází dvě třídy. Jedna s prostorem určeným ke spaní s kapacitou třídy 28 dětí a druhá s kapacitou 20 dětí. V 1. patře se nachází dvě třídy s prostory k odpočívání. Celková kapacita MŠ je 128 dětí. Veškerý prostor odpovídá normám a požadavkům pro předškolní vzdělávání v ČR. K areálu MŠ patří přilehlá zahrada se zařízením a jeslový komplex, ve kterém se nachází v patře 5.třída s odpočívárnou a v přízemí jedna učebna, eurytmický sál a sborovna, které sdílíme ze základní školou.

MŠ Sluníčko vznikla v roce 1992 po návštěvě zahraničních mateřských škol stejného typu, kdy byla otevřena jedna třída s kapacitou 28 dětí. O její založení se velikou měrou zasloužily učitelky Ludmila Rakušanová a Jarmila Caisová. Od založení se škola potýkala s nedostatečnou kapacitou. V roce 2003, byla MŠ včleněna do nového právního subjektu Základní škola Svobodná. Tím vznikla druhá třída na opačném konci města. Od roku 2009 sídlíme na stávající adrese, kde byla otevřena třetí třída a o rok později čtvrtá třída s omezenou kapacitou dvacet dětí, v září 2024 byla zřízena 5. třída v prostorách jeslového komplexu.

3 Podmínky předškolního vzdělávání

3.1 Věcné vybavení

MŠ je vybavena dřevěným nábytkem a hračkami z přírodních materiálů (vlna, bavlna, hedvábí, dřevo, kameny apod.). Každá třída individuálně poukazuje na estetické cítění učitelek, které v ní pracují, a to barevným laděním, uspořádáním nábytku a hraček ve třídě, výzdobou apod. Ale všechny třídy připomínají útulné domácí prostředí. Některé vybavení je nové, jiné původní z doby, kdy se zařizovala první třída v roce 1992. Mezi stávajícím inventářem nalezneme také vybavení věnované zahraničními mateřskými školami a Wsdružením Písek. Sborovna i kancelář jsou vybaveny všemi potřebnými technologiemi. V roce 2022, během července a srpna, proběhla rekonstrukce části jeslového komplexu. Tento komplex po dobu dvou let využívaly ukrajinské skupiny v rámci projektu podporovaného EU. Po skončení dotačního programu v tomto prostoru vznikla 5. třída MŠ.

V roce 2009 byla rekonstruována budova MŠ, přilehlá zahrada však zůstala v původním stavu bez jakýchkoliv větších zásahů. Tehdejší stav zahrady neumožňoval její optimální využití. Některé části zahrady byly nadužívány, jiné byly kvůli svému nevyhovujícímu stavu využívány nedostatečně. Ve školním roce 2011-12 byla vypracována jedním z rodičů studie na revitalizaci naší zahrady tak, aby odpovídala požadavkům na kvalitní využití dětmi předškolního věku, a zároveň korespondovala se základními principy EVVO. Studie byla založena především na novém osázení, dobudování hracích prvků pro děti, úpravy terénu a vytvoření prostoru pro odpočinek maminek a dětí. Revitalizace zahrady proběhla v letech 2013-2015.

V průběhu realizace projektu v rámci akce Regenerace zahrady MŠ Sluníčko v přírodním stylu došlo k revitalizaci zeleně, vytvoření vodního biotopu a doplnění herních prvků pro děti. V roce 2020 byly zasazeny nové ovocné stromy, vybudované nové záhony a studánky. V září 2022 začaly část zahrady užívat ukrajinské skupiny. Zadní část zahrady jsme rekultivovali s cílem rozšíření zahrady pro užívání další skupiny dětí. Počet herních prvků bude navýšen.

Díky této revitalizaci zahrada může lépe sloužit k svému účelu a umožňuje dětem dostatek přirozeného pohybu a zároveň se děti nenásilnou formou mohou seznamovat s přírodou a jejími proměnami v cyklu ročních období.

Předmětem projektu byly následující prvky:

Vodní pozorovací biotop o rozloze cca 50 m²

Mokřad a vodní herní prvek – cca 20 m² – herní prvek sestává z korytkové dráhy z dubových koryt o délce cca 6 m. Na herní prvek navazuje mokřad – plocha sloužící ke kumulaci vody z herního prvku.

Sáňovací kopeček – plocha cca 85 m²-vlastní těleso kopečku včetně mini tunelu již vzniklo ve východní části zahrady. Pro dlouhodobé zajištění funkčnosti prvku a zabránění erozi proběhlo zatravnění svahů položením travního koberce.

Kamenná zídka – v délce cca 10 m, výška do 1 m, nalevo od vchodu do MŠ. Zídka je vytvořena z kamene na sucho bez použití pojiva a slouží jako biotop pro suchomilné rostliny.

Domek u stromu - domek je celodřevěný, výška podlahy cca 1,5 – 2 m, certifikovaný jako herní prvek.

Pískoviště - čtyři pískoviště vznikla v jednotlivých částech zahrady, k dispozici každé třídě MŠ. V následujících letech byly přidány další nové prvky – pískoviště, vahadlová houpačka, lanová pyramida a herní prvek s klouzačkou a houpačkami. Dále se zahrada doplnila o vyvýšené záhony.

3.2 Životospráva

Strava je do mateřské školy dovážena ze školní jídelny E. Beneše, je poskytována dle platných předpisů. Mateřská škola respektuje při stravování individuální zdravotní hlediska dětí a zajímá se o stravovací zvyklosti v jednotlivých rodinách.

Děti se účastní příprav ke stolování před i po jídle. Na jídlo je dětem poskytován dostatek času a nejsou do jídla nuceny. V průběhu dne se mohou děti kdykoliv napít, k dispozici mají neslazené bylinné, ovocné čaje nebo vodu, též mísu ovoce či zeleniny.

Dbáme na pravidelný rytmus a řád. Ten umožňuje přizpůsobit se činností v průběhu dne a aktuálním situacím tak, aby bylo možno reagovat na neplánované události v životě mateřské školy.

Děti jsou každodenně a přiměřeně dlouho venku, program činností je přizpůsobován aktuálnímu počasí. Mají dostatek volného pohybu v MŠ i na zahradě.

Zaměřujeme se na:

- vyvážený rozvoj pohybových schopností

- rozvoj kreativity a fantazie
- rozvoj smyslového vnímání
- rozvoj environmentální
- vedení k zodpovědnosti za životní prostředí a ohleduplnosti
- vztah k živé a neživé přírodě

Učitelé se chovají dle zásad zdravého životního stylu a tím poskytují přirozený vzor chování pro děti.

3.3 Psychosociální podmínky

MŠ poskytuje zaměstnancům i rodičům další možnosti osobnostního a sociálního rozvoje. Mohou navštěvovat přednášky o waldorfské pedagogice a konzultace o vnitřním vývoji jejich dítěte nebo se společně setkávat s ostatními na slavnostech v průběhu roku.

MŠ úzce spolupracuje s rodiči dětí, se Základní školou Svobodnou je centrem kulturního života. Rodiče spolupracují na vytváření divadelních představení, jarmarků, uměleckých dílen, přednášek apod.

Učitelky MŠ rozvíjí mezinárodní spolupráci waldorfských mateřských škol a jihočeských waldorfských mateřských škol. Aktivně se účastní rozvojových seminářů MŠMT. MŠ je součástí AWMŠ. Spolupracuje s SPC a PPP Písek při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a hledá odborníky z řad profesionálů v širokém spektru.

Děti mají možnost adaptace na prostředí dle svých individuálních potřeb a možností rodičů. Osobní svoboda dítěte je vyvážena s nastavením láskyplné náruče.

Děti nejsou vedeny k soutěživosti, ale ke spolupráci, vnímání ostatních jako skupiny, ke které náleží. Jednotlivé výkony dětí nejsou hodnoceny, výtvarné i jiné práce dětí nevystavujeme. Všechny třídy jsou věkově heterogenní, sourozenci jsou přednostně umísťováni společně do jedné třídy.

3.4 Organizace chodu mateřské školy

Mateřská škola má svůj každodenní program, svůj rytmus a řád, který děti naplňuje potřebným pocitem bezpečí a jistoty a je základní motivací pro jejich samostatné jednání.

Průběh dne ve WMŠ:

- 6,15 – 7,00 příchod dětí do společné třídy, hry a činnosti dle vlastní volby dětí
- 7,00 – 8,30 rozdělení dětí do tříd, hry a činnosti dle vlastní volby dětí, umělecká činnost
- 8,30 – 9,00 úklid hraček, hygiena, dopolední svačina
- 9,00 – 9,30 ranní kruh
- 9,30 – 11,30 pobyt venku, hygiena
- 11,15 – 11,30 pohádka
- 11,30 – 12,15 oběd, hygiena
- 12,15 – 14,15 odpolední odpočinek, hygiena
- 14,15 – 14,45 odpolední svačina
- 14,45 – 16,45 volná hra, rozcházení dětí

Organizace eurytmie v mateřské škole: každou středu dle harmonogramu jednotlivých tříd.

3.5 Řízení mateřské školy

Ředitelem právního subjektu Základní škola Svobodná a Mateřská škola Písek je Mgr. Miloslav Machač a řízením mateřské školy je pověřena zástupce ředitele pro MŠ Vlasta Šimková

Jedenkrát za čtrnáct dní ředitel organizuje provozní poradou, které se účastní vedoucí pracovníci právního subjektu. Hlavní náplní je společná spolupráce ZŠ a MŠ, organizace, řešení materiálních nedostatků, hledání společných řešení nejrozličnějších konfliktů a připomínek týkajících se výchovně-vzdělávacího procesu apod.

Ve školním roce se konají společné konference učitelů ZŠ a MŠ. Obsahem je studium a umělecká činnost.

Jedenkrát v týdnu se všichni pedagogičtí pracovníci mateřské školy schází na společném kolegiu, jehož obsah tvoří pedagogická, studijní, umělecká a organizační část. Podle potřeby se společných porad účastní i provozní zaměstnanci. Každý den se učitelky v jednotlivých třídách vzájemně informují o aktuální situaci dění ve třídě.

Nastalé situace řeší učitelky s rodiči osobně, v případě žádosti rodičů či z jiných závažných důvodů může být účastna zástupkyně ředitele pro mateřské školy. Rodičům jsou k dispozici kontakty na pedagogické pracovníky, jejichž prostřednictvím mohou vzájemně komunikovat.

Školní vzdělávací program vypracovává kolegium mateřské školy. Na vypracování Třídního vzdělávacího programu se podílí společně učitelky v jednotlivých třídách mateřské školy aktuálně během školního roku.

Pedagogičtí pracovníci mají osobní zájem na zvyšování své odbornosti - samostudiem, návštěvou seminářů waldorfské pedagogiky a akreditovaných seminářů MŠMT. Získanými poznatky se vzájemně obohacují.

3.6 Personální a pedagogické zajištění mateřské školy

Všichni zaměstnanci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci nebo studují příslušný obor potřebný pro výkon jejich odborné práce.

Celé společenství funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Podle možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně v rozsahu dvou a půl hodiny.

Zaměstnanci jednájí v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Cílem celého pedagogického týmu je vzájemná spolupráce. Každý pedagog by měl sloužit pro dítě jako vzor lidskosti a měl by být vybaven dostatečným respektem k dětem a podílet se aktivně na svém profesním i osobním růstu.

Mateřská škola spolupracuje s příslušnými odborníky ŠPP a specializovanými centry (př. logoped, PPP, SPC).

3.7 Spoluúčast rodičů

Rodiče se účastní a podílí na chodu mateřské školy – organizace slavností, pořádání jarmarků, společné výlety, údržba zahrady apod. Také se mohou domluvit na vhodné formě adaptace svého dítěte s učitelkou mateřské školy, s ohledem na individuální potřeby dítěte i na potřeby celé skupiny. Mohou se účastnit nabízených přednášek a jiných aktivit školky.

V průběhu školního roku pořádáme třídní schůzky a konzultace. Na nich jsou rodiče informováni o prospívání dětí, jejich individuálních pokrocích. Společně se hledá postup dalšího působení na dítě, jak ve WMŠ, tak i v domácím prostředí. Dle přání rodičů mohou učitelky navštívit rodinu dítěte.

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím odborné literatury vztahující se k problematice předškolního vzdělávání (viz. Knihovna odborné literatury), a to z oblasti waldorfské i klasické pedagogiky, která je po dohodě k dispozici rodičům.

4 Organizace vzdělávání

Do mateřské školy jsou přijímány děti ve věku 2 – 6 let. Kapacita tří tříd je 24 dětí (bez jakéhokoliv tělesného či smyslového postižení), kapacita čtvrté třídy je 20. Všechny třídy jsou věkově smíšené. Při souběžném působení dvou pedagogů probíhá hygiena, oblékání, pobyt venku, vycházky, výlety, oběd, oslavy apod. Budova mateřské školy je uzamčena, a to vždy v době od 8:30 do 9:30 hod. Po obědě se škola opět uzamyká do 14.00 hod.

V květnu každého školního roku uspořádá MŠ zápis, kterého se zúčastní rodiče mající zájem o předškolní vzdělávání svých dětí. O výsledcích zápisu jsou rodiče informováni na webu a nástěnce MŠ systémem přidělených kódů. Rodiče nově přijatých dětí jsou pozváni na informativní schůzku, kde jsou seznámeni s principy, metodami, organizací a veškerým děním v MŠ. Do mateřské školy mohou být přijímány děti i během školního roku.

Povinné předškolní vzdělávání je stanoveno dle § 34a odst. 1 školského zákona od 1. 9. 2017. Děti, které dosáhly do 31. 8. pěti let, mají povinnost navštěvovat mateřskou školu čtyři souvislé hodiny denně. V případě nepřítomnosti dítěte je nutné zákonným zástupcem doložit důvody podle provozního řádu. V souvislosti s povinnou předškolní docházkou mateřská škola nepožaduje doklad o řádném očkování těchto dětí.

MŠ má zpracovaný Školní vzdělávací program, který je k dispozici k nahlédnutí rodičům a je svým obsahem v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a vzdělávacím programem Waldorfská mateřská škola.

Dle Školního vzdělávacího programu učitelky zpracovávají Třídní vzdělávací program pro každou třídu individuálně, na jeho tvorbě spolupracují průběžně během celého roku, o výsledcích vzdělávání vedou písemné záznamy.

Z hlediska zásad waldorfské pedagogiky doporučujeme rodičům na rodičovské dovolené, aby jejich děti navštěvovaly MŠ pouze v dopoledních hodinách – v době hlavní vzdělávací činnosti. Rodičům, jejichž děti navštěvují mateřskou školu v dopoledních i odpoledních hodinách doporučujeme jedenkrát v týdnu odpolední pobyt dítěte v MŠ vynechat.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Vzdělávací cíle, záměry, filosofie školy

Obecným cílem výchovně vzdělávacího procesu ve Waldorfské mateřské škole je harmonický rozvoj dítěte předškolního věku s důrazem na oblast citovou a morální. Pedagogické působení vychází z vývojové psychologie Rudolfa Steinera a z dlouholeté praxe v oblasti waldorfské pedagogiky.

Je třeba poskytnout dětem co nejširší nabídku toho, co rozvíjí vůli, citění a myšlení a co tyto tři oblasti dává do souladu. Veškerá činnost je vedena vědomím, že dítě musí mít možnost spoluprožívat a spoluvytvářet život v MŠ a v jejím blízkém okolí. Proto učitelka provádí všechny činnosti s dětmi (šije, maluje, peče chléb, apod.), principem je zde výchova napodobováním.

Hlavním záměrem práce s dětmi ve waldorfské mateřské škole je vytváření bezpečného a láskyplného prostoru plného podnětů pro rozvoj tvořivosti dětí a jejich trvalé radosti ze života. Základní podmínkou utváření dětského společenství v této mateřské škole je respekt k jedinečnosti každého dítěte, jeho individuální svobodě projevu a možnosti volby a rovněž rozvíjení jeho přirozeného nadání, se kterým vstupuje do života. Je zde podporován přirozený a harmonický rozvoj dětí v duchovní, duševní a fyzické oblasti.

V oblasti rozvoje vůle je kladen důraz na poskytování vhodných vzorů k napodobování, vytvoření spořádaného okolí s pevným životním rytmem jako základem pro vnitřní jistotu a vlastní smysl pro pořádek, pěstování motorických a tělesných schopností.

V oblasti rozvoje citění jde o umožnění rozvoje tvůrčí fantazie prostřednictvím volné hry, pěstování sociálních, kulturních, uměleckých i vyjadřovacích schopností; při malování vnímání barev a jejich vnitřní podstaty. Pomocí uměleckého zážitku z pohádek, přírody, říkadel a písní je dítě vedeno k prožití sebe sama v souvislostech kulturně historických i přírodních.

Kulturní kompetence waldorfská pedagogika naplňuje přirozeně svou podstatou, kdy ctí přirozený rytmus roku v přírodě i kulturní tradice naší země, zařazujeme vzdělávací bloky, které se důkladně věnují jednotlivým obdobím roku. Navštěvujeme s dětmi divadla, která korespondují s hodnotami, jež jsou vlastní danému období. Pro získání potřebných prožitků využíváme situačního učení. Každé období je předem „otvíráno“ na konferenci, kde pedagogové sdílí své zkušenosti a tvoří společnou přípravu pro práci v příslušném období.

V oblasti pěstování sociálních kompetencí Waldorfská mateřská škola rozvíjí u dětí schopnost soucitu, spolupráce, sdílení, sociální sounáležitosti a další vlastnosti, které jim umožní žít trvale v souladu s ostatními lidmi a s přírodou na této planetě. Rozvíjí u dětí také jejich sebevědomí, sebedůvěru, sebeúctu a kladné sebehodnocení, které jsou východiskem pro možnost prožít život bez pocitu ohrožení a bez strachu, učí je pracovat s vlastní chybou.

V rámci digitálních kompetencí pracujeme především „unplaged“. Náš přístup je založený na tom, že se děti učí porozumět procesům v „černé skřínce“ a snažíme se vyhnout takovému využívání technologií, kdy dítě samo nemá možnost prožít, jak vznikl výstup, který stroj vyprodukoval.

Při pobytu v přírodě hledáme s dětmi/staršího věku/ v papírové mapě cestu zpátky do školky. Děti si tak budují prostorovou orientaci např. k použití online map. V předškolním věku není cílem zrychlení, ale prožitek a pochopení. Jelikož je celá nervová soustava stále ve vývoji /konkrétně nervová spojení/, děje se to převážně pohybem, tj. rukama a nohama. Ctíme potřebu dětí naučit se žít v našem trojrozměrném světě, navazovat vztahy, zabydlet se a umět se v něm i dobře orientovat. Učíme se v problematických situacích s dětmi hledat společná řešení a zařazujeme do pobytů mimo areál MŠ také hry jako šipkovanou aj. Podporujeme také badatelské úsilí dětí.

V oblasti myšlení je cílem zprostředkovávat a charakterizovat dětem určité jevy tak, aby samo dítě docházelo k tvoření vlastních pojmů na základě osobní zkušenosti. Klademe důraz na rozvoj řeči a možnost komunikace. Vést děti ke schopnosti pozorovat a vnímat zákonitosti přírody a vesmíru a plynutí času na základě prožitku lidových tradic, zvyků a rituálů, které poskytují dítěti poznání řádu a jistotu vyplývající z rytmicky se opakujících

známých dějů. Umožňují tak vytváření pozitivního vztahu k místu a času, ve kterém se právě nachází.

A pracujeme zároveň pomocí nedokončených příběhů i na rozvoji předpokladů kritického myšlení u dětí.

5.2 Formy a metody vzdělávací práce

Dítě jako „smyslový orgán“

Vývoj člověka probíhá ve víceletých cyklech. Každý člověk v průběhu života prochází jeho jednotlivými fázemi osobitým způsobem a v každé vývojové fázi jsou možnosti pro optimální rozvoj rozmanitých lidských vlastností a sil. V období předškolního věku je dítě zcela v zajetí smyslových vjemů, schopnost identifikace je v této fázi největší. Dítě má přirozenou potřebu rytmu, nejen co se týká spánku a bdění, klidu a aktivity, ale i opakování zvyklostí. Proto je důležité rozdělení dne, týdne, měsíce i roku. Všechno se opakuje v pevném rytmu, střídá se napětí s uvolněním. S vědomím těchto vývojových zákonitostí jsou organizovány některé výchovně vzdělávací postupy v MŠ v úzké spolupráci s rodinou.

Základními metodami práce s dětmi jsou pro nás princip NÁPODOBY, který je v prvním sedmiletí klíčový pro zdravý vývoj dítěte, RYTMUS a OPAKOVÁNÍ.

Vše, co působí na smyslové orgány – s čím si dítě hraje, v jakém prostředí se pohybuje – ovlivní jeho fantazii, tvořivé síly a svobodný vývoj. Dítě v předškolním věku jako by bylo „jedním smyslovým orgánem“, napodobuje (zvnitřňuje) vše, s čím se setkává. Nejedná se pouze o to, co se zjevně děje kolem dítěte, nýbrž o všechno, co může vnímat svými smysly (např. vnitřní nastavení vychovatele). Kromě množství podnětů, které na dítě působí a kolik poznatků o okolním světě získává, je také důležitá jejich kvalita, aby dítě mohlo napodobovat zdravé vzory. Proto má velký význam, jaký je vychovatel člověk, jaké dojmy dítě jeho prostřednictvím dostane, zdali ho může napodobovat, zdali je dospělý skutečně „naplněn výrazem“.

Totéž platí i o tvorbě prostředí, ve kterém se dítě nachází, a o předmětech, které používá při svých hrách. Proto vybavení a hračky volíme především z přírodních materiálů, které zprostředkovávají přirozené dojmy z okolí dítěte. Přírodní materiály jsou původní přirozená informace o světě kolem nás (nezkreslená a nezkarikovaná, lidským působením

neproměněná). Hračka z přírodního materiálu nebo přírodnina sama (plody, kousky různých druhů dřev, hedvábí, len) v sobě nese stále svou životní sílu příjemně oslovující smysly dítěte (tvar, teplo, jemná barva, povrch apod.) Prostředí naší MŠ je útulnou domácností s náladou opravdovosti, čistoty a sebeovládání – prostředí teplé, krásné a milé – potom je taková i dětská hra. Jeho vytváření je neustálým procesem podle měnícího se ročního období a svátků, změn sociálních vztahů dětí, učitelek a rodičů a vývojem osobnosti dětí a učitelek. Blahodárně zde působí také harmonie barev.

Dítě v předškolním věku se teprve učí orientaci v pro něj ještě neznámém světě. V rámci výchovně vzdělávacích aktivit vycházíme především z přirozených životních situací, z toho, s čím může dítě rezonovat, navázat na předchozí podobnou zkušenost, co může přirozeně prožívat, s čím je svou kulturou bytostně spojeno. Tyto činnosti jsou pravidelně opakovány, stávají se součástí běžných denních rituálů a pro děti jsou zdrojem pocitu uchopitelnosti, nepřehlédnutelnosti a srozumitelnosti světa.

Významné místo v průběhu každého dne MŠ zaujímá klasická pohádka, která je dětem zpočátku vypravována, později předváděna s loutkami. Pohádka je obměňována přibližně za tři týdny, což umožňuje dětem hluboké procítění děje ve všech detailech a následné přenesení do jejich her. Stejně důležitá jako obsah je přitom celá atmosféra, ve které se vypráví i naslouchá. Nejvhodnější jsou pohádky nedotčené civilizačními hledisky účelnosti a užitečnosti. Každé dítě jejich prostřednictvím prožije obrazy harmonie, střety s nebezpečím a porušení této harmonie, i šťastné konce. Pomocí těchto základních obrazů jednání získává vzory a později pochopení pro jednání své i ostatních.

Eurytmie jako jedna z metod vzdělávací práce v mateřské škole

Eurytmie je spojení slova, hudby a pohybu. Je to pohybová výchova vytvořená Rudolfem Steinerem jako metoda, jejíž snahou je harmonizovat vztah člověka ke světu i k sobě samému. Eurytmie rozvíjí radost z volného a přirozeného pohybu a při tom co nejušlechtleji podněcuje fantazii dětí. Má být jakousi viditelnou řečí, vycházející z celého člověka, z jeho duševní nálady například při tvoření samohlásek, děti mají možnost jejím prostřednictvím zažívat také různé kvality (rychlý-pomalý, malý-velký, potichu-hlasitě,

slabý-silný apod.) Jiná oblast eurytmie dává dítěti možnost prožít vnitřně v pohybu celým tělem třeba ty tvary a formy, které mají být v pozdějším věku realizovány na malé ploše papíru jako formy důležité pro nácvik psaní. Tvar nebo kvalita vyjádřeny pohybem tak jakoby prostupují celým tělem až ke konečkům prstů.

Enviromentální výchova ve waldorfské mateřské škole

Celý náš ŠVP je založen na principech EVVO. Enviromentální výchova je nedílnou součástí zdravého životního stylu, který dětem zprostředkováváme ve všech činnostech provázejících život v naší MŠ. Snažíme se u dětí podporovat pocit odpovědnosti za životní prostředí a sounáležitosti se světem, jenž nás obklopuje. Vybavením tříd nábytkem a hračkami z přírodních materiálů probouzíme v dětech estetické cítění a vnímání okolního světa.

Stolky ročních dob ve třídách umožňují dětem sledovat všechny proměny v přírodě, její zákonitosti i procesy takovým způsobem, který odpovídá dětskému vnímání. Tak děti přirozeně sledují např. růst obilí od zrna po klasy a také jeho zpracování. Na ručním mlýnku na obilí melou děti mouku a následně pečou chléb.

Rituály doprovází naše každodenní činnosti. Umožňují dětem si uvědomit, že jsme součástí velkého celku. Při stravování nás provází společné přání:

*Všechno, co roste ze země,
chutná a voní příjemně.
Sluníčko s deštěm den co den
rostlinky vytahuje ven.
Děkujeme Ti, sluníčko,
žeš uzrálo zrníčko,
děkujeme Ti, země milá,
žeš to zrnko v sobě skryla.
Dobrou chuť, milé děti.*

Mezi dlouhodobé cíle EVVO v naší MŠ patří získávání odpovědnosti dětí za životní prostředí, podpora vědomí, odpovědného a šetrného jednání v každodenních situacích, též připravenost sám něco udělat; rozvíjet porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a rovněž důsledkům lidských činností na prostředí. Pěstujeme v dětech vědomé návyky nezbytné pro každodenní jednání člověka vůči svému okolí a snažíme se podněcovat aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k přírodě. Zapojujeme děti v aktuální možné míře do rozhodovacích a posuzovacích procesů běžného života, rozvíjíme spolupráci v péči o životní prostředí na místní a regionální úrovni. Vedeme je k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě, k přírodnímu kulturnímu dědictví. Naším programem a též jednáním pracujeme na utváření emocionálního vztahu k životnímu prostředí. Dbáme také na estetický prožitek dětí.

5.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (a nadaných dětí)

Děti se speciálními potřebami či nadané mají právo na podpůrná opatření dle výčtu v § 16 školského zákona. Podle finanční, organizační a pedagogické náročnosti se tato podpůrná opatření dělí do pěti stupňů, jejich začlenění stanoví příloha č.1 vyhlášky č.27/2016 Sb.

Podpůrná opatření prvního stupně může MŠ realizovat bez doporučení ŠPZ (školského poradenského zařízení). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně MŠ uskutečňuje ve spolupráci se ŠPZ. PLPP je vyhodnocován po třech měsících pedagogickými pracovníky, IVP (individuální vzdělávací plán) je utvářen a vyhodnocován mateřskou školou ve spolupráci s rodiči a ŠPZ na jeden školní rok.

Inkluzi dětí se speciálními potřebami (a nadaných dětí) MŠ uskutečňuje:

- volbou vhodných metod a prostředků,
- profesionálním přístupem pedagogických i nepedagogických pracovníků,
- vzájemnou spoluprací s ostatními učiteli, asistenty pedagoga, ŠPZ (PPP, SPC...) a rodiči dítěte.
- MŠ vytváří co nejoptimálnější podmínky k osobnostnímu rozvoji každého dítěte dle jeho individuálních schopností a možností k výchově, vzdělávání, komunikaci tak, aby dosáhlo co největší míry samostatnosti se zřetelem k věku a schopnostem dítěte,
- bere na zřetel jednotlivá specifika a odlišnosti dítěte se speciálními potřebami,

- zajišťuje citlivost a přiměřenost okolí (vrstevníků a ostatních rodičů),
- třídy jsou vybaveny klidovými koutky,

Děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka:

V naší mateřské škole poskytujeme dětem s nedostatečnou znalostí češtiny jazykovou podporu v rámci běžných činností, při nichž dochází díky kontaktům dětí mezi sebou a kontaktu s učiteli přirozeně ke vzdělávání v češtině. Děti se nejlépe učí jazyk přirozenou cestou, kontaktem s vrstevníky a nadměrné vyčleňování z prostředí jim neprospívá. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní zapojit se do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

V případě počtu čtyř a více cizinců již není možné se jim v rámci vzdělávání ve třídě dostatečně individuálně věnovat a poskytovat jim dostatečnou jazykovou přípravu. V tomto případě zřizujeme v mateřské škole skupinu pro jazykovou přípravu v souladu s § 1e vyhlášky č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání.

Jazykovou přípravu poskytujeme v rozsahu 1 hodiny týdně, tato hodina může být rozdělena do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Do skupiny mohou být na základě posouzení potřeby ředitelem školy zařazeny i jiné děti, které mají prokazatelně obdobné integrační potřeby jako děti cizinců a to i do vyššího počtu než osm dětí, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy dětí cizinců.

MŠ stanovuje:

- náplň předmětů speciální pedagogické péče o dítě,
- zodpovědné osoby a jejich role,
- pravidla pro zapojení dalších subjektů.

5.4 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Rámcové cíle a záměry vzdělávání obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly.

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat.

Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší.

MŠ upravila psychosociální podmínky:

- využívá osobních věcí při odpočinku dítěte
- umožňuje provázanost s rodinou
- zajišťuje bezpečné, láskyplné a klidné prostředí MŠ
- poskytuje prostor k odpočinku dítěte během dne
- klade důraz na individuální péči a emoční podporu
- stanovuje jednoduchá srozumitelná pravidla

Dvouleté děti se nejvíce učí *nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou.*

V průběhu vzdělávání mateřská škola vytváří podmínky, které vycházejí z potřeb a zájmu dětí dvou až tříletých:

- režim dne – stálý denní režim
- pravidelnost, volná hra, nápodoba

- dostatek času na veškeré aktivity, ale i odpočinek dětí

Mateřská škola zajišťuje vzdělávání na úrovni primárních potřeb (sebeobsluha, odloučení od matky, adaptace na prostředí, pobyt ve skupině, poskytování emoční podpory a zajištění pocitu bezpečí ...)

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.

Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Variabilní prostor naší MŠ poskytuje dostatek místa i pro průběžný odpočinek dětí.

Mateřská škola je vybavena dostatečným materiálním zázemím pro zajištění hygieny dítěte a hygienických prostředků.

Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy. Personálně zajišťuje chod třídy – využívá možnosti chůvy.

6 Vzdělávací obsah

Z hlediska organizace je život v MŠ podmíněn pevným rytmem roku, týdne a dne. Slavení svátků vycházející z procesů v přírodě i z tradičně vnímaných slavností našeho kulturního prostředí má ve výchově své místo a je velmi důležité pro pěstování určitých zvyků, poznávání obrazů a symbolů. Vše, co učitelka a rodiče s dětmi dělají nebo co děti nechají dělat, je nutno provázet plnou vnitřní účastí.

Obsah činností v průběhu roku je uspořádán do jednotlivých celků, které vycházejí tématicky z proměn přírody v průběhu roku a symbolů, které tyto proměny v našem kulturním prostředí charakterizují. Každý ze svátků tvoří jeden integrovaný blok, který umožňuje prostřednictvím tradičních a dítěti srozumitelných obrazů, rituálů a praktických činností prožít určitou konkrétní skutečnost nebo naplnit výchovný cíl. Neoddělitelnou součástí všech bloků se tak stává přirozené získávání kompetencí z oblasti EVVO (enviromentální výchovy, vzdělávání a osvěty), a to v rovině jak přírodních jevů, tak s tím souvisejících vztahů společenských - slavnosti, jež jsou vyvrcholením jednotlivých bloků,

napomáhají poznávat a získávat úctu k tradicím a zvykům předávajících se jednotlivými lidskými generacemi.

6.1 Stručná charakteristika jednotlivých integrovaných bloků

Michaelská doba

Cíle

- uvědomění vlastního těla
- rozvoj komunikativních dovedností
- získání relativní samostatnosti
- seznámení s pravidly ve vztahu k druhému
- poznávání pravidel soužití, porozumění projevům neverbální komunikace
- seznamování s místem, kde žijeme, vytváření pozitivního vztahu k němu

Charakteristika

Obraz podzimu jako období sklizně úrody a počátku procesu odumírání života v přírodě (rovnodennost – znamení Vah – obraz rozvažování, hledání odvahy potýkat se s nerozhodností, s oslabujícími silami – odvaha, statečnost, rozhodnost, schopnost čelit překážkám a nebezpečí).

Činnosti: básně a písně s motivy kamene, železa, vydatný pohyb venku, běh, překonávání překážek a terénních nerovností, lezení do výšky, sbírání a mletí obilí na mlýnku, první pečení chleba, pohádky vyjadřující souboj, odvahu k překonání sil zla.

Očekávané výstupy

- zvládnout sebeobsluhu (hygiena, oblékání) a jednoduché pracovní úkony (úklid hraček, pomůcek, udržování pořádku)
- pojmenovat většinu věcí, co nás obklopuje; porozumět slyšenému
- odloučit se na určitou dobu od rodičů či blízkých
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí, nálad; dodržovat dohodnutá pravidla (při hře v mateřské škole, doma i na veřejnosti)
- uplatňovat návyky základního společenského chování, adaptovat se na život v mateřské škole
- přirozeně pozorovat okolí a bezpečně se v něm chovat

Martinská doba

Cíle

- vytváření zdravých životních návyků a postojů
- rozvoj tvořivosti (tvůrčího myšlení, řešení problémů, tvůrčího sebevyjádření)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhým
- aktivní přizpůsobení se společenskému prostředí, zvládnutí změn
- rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí

Charakteristika

Prožitek zkracujícího se dne prostřednictvím tradičních lidských činností uprostřed kruhu blízkých lidí, prožitek vzájemnosti, společenství, tepla v lidských vztazích.

Sv. Martin jako symbol lidského soucítění, vzájemné pomoci a úcty.

Činnosti: básně a písně s motivem světla a lucerniček, drobné činnosti v kruhu kamarádů – šití, praní a česání ovčí vlny, výroba martinských lucerniček a světýlek z dýní, závěsné pohyblivé objekty z přírodnin nebo papíru, venku hrabání listí, pohádky vyjadřující motiv dělení, obdarování.

Očekávané výstupy

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem; zacházet s běžnými předměty (hračky, sportovní nářadí, výtvarné pomůcky, hudební nástroje)
- nalézat nová řešení v situacích
- respektovat předem vyjasněná pravidla; prožívat a projevovat, co děti cítí (radost, soucit, náklonnost a přiměřeně ovládat své chování)
- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, že osobní odlišnosti jsou přirozené
- utvořit základní dětskou představu o pravidlech chování
- přirozeně i zprostředkovaně poznávat okolí, sledovat rozmanitosti a změny v přírodě

Adventní doba

Cíle

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj schopnosti vytvářet, rozvíjet a plně prožívat citové vazby
- osvojení elementárních poznatků, schopností, dovedností důležitých pro rozvíjení a navazování vztahů k ostatním
- vytváření povědomí o mezilidských hodnotách
- poznávání jiných kultur

Charakteristika

Prožitek nálady adventního času – zamyšlení, tajemství, cesta k porozumění druhému člověku, vnitřní ztišení jako prostor pro druhého, Vánoce jako symbol příchodu nového života po období odumření (návrat Slunce, zrození světla z temnoty noci).

Činnosti: činnost podporující myšlení – cvičení jemné motoriky, úklid – nastolování pořádku a řádu ve věcech, básně a písně s adventním obsahem a později vánoční koledy, vyprávění a poslechové činnosti, pečení cukroví (vykrajování, válení, lití), výroba vánočních přání, ozdob a řetězů ze slámy, drobné dárky, dětská vánoční hra, hádanky; postupné budování jesliček (po týdnech: minerály, rostliny, zvířata, lidé), poslech adventních příběhů, pohádky s motivem očekávání.

Očekávané výstupy

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (hmat, čich, chuť, sluch..)
- být citlivý k živým bytostem, věcem a k přírodě
- přirozeně bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat přátelství
- začlenit se do třídy mezi vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti, dovednosti
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

Zimní doba

Cíle

- rozvoj pohybových schopností, zdokonalení dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (tkaní na rámu)
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání a porozumění) i produktivních (výslovnost, vyjadřování, mluvní projev)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem učení
- získání schopnosti záměrně ovlivňovat své chování
- rozvoj kooperativních dovedností
- vytváření povědomí o širším přírodním, kulturním prostředí, v jeho vývoji a proměnách

Charakteristika

Nový rok jako symbol optimismu a nové perspektivy, prožitek vrcholného období zimy v jeho tradičním pojetí jako období začátku pronikání životních sil z nitra Země na povrch. Masopust jako symbol živelnosti – cesta sebevyjádření, seberealizace, pocitu dostatku („hodování“) a radost, podpora nápadů a experimentování, prožívání různých rolí a poměřování sil.

Činnosti: básně a písně o zvířátkách, masopustní říkadla, zvukové experimenty – hra s tóny i rytmem, dramatizace příběhů, vyrábění masek a papírových panáků, smažení koblih, barevné mozaiky a mandaly, navlékání skleněných korálek, vločky z hedvábného papíru, výroba kalendářů – plánování budoucích činností, dostatek volného pohybu povzbuzujícího dýchání a krevní oběh, odlévání svíček ze včelího vosku, krmení ptáků nebo zvířat, pohádky s motivem hojnosti nebo s náladou působení skrytých procesů v přírodě.

Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti v různém prostředí (sníh, led)
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo a intonaci; vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- prožívat radost ze zvládnutého

- spolupracovat s ostatními, respektovat potřeby jiných dětí, dělit se o hračky, pomůcky a jiné
- mít povědomí o širším společenském, přírodním a kulturním dění (praktické zkušenosti)

Jarní doba

Cíle

- rozvoj psychické a fyzické zdatnosti
- rozvoj a zpřesňování kultivace smyslového vnímání, rozvoj paměti, pozornosti, představivosti, fantazie
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání; získané dojmy a prožitky umět vyjádřit
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Charakteristika

Rytmizace, opakování, hledání vnitřního řádu v období všeobecného vnějšího pohybu a změn v přírodě (rašení, bujení).

Veje jako symbol nového života, proutí jako symbol proudící životní síly.

Otevírání studánek – královničky jako symbol uvolnění léčivých sil Země vnitřním očištěním, pták jako symbol svobodného ducha a svobodné vůle.

Činnosti: poznávání a pozorování probuzené přírody, pohyb, tradiční dětské činnosti a hry, básně a písně o jaru, práce na zahradě – úprava záhonů, vysévání květin a zeleniny, splétání proutků, otloukání píšťalek, cvrkání kuliček, výroba ptáčků z vizovického těsta nebo ovčí vlny, zážitky s vodou, zdobení velikonočních kraslic, pečení tradičního velikonočního pečiva, nové ztvárnění prostor MŠ, pohádky vyjadřující životní sílu a odhodlání, odpuštění a obětování.

Básně a písně o maminkách nebo vztahu k někomu blízkému nebo se vztahem k otevírání studánek a elementárním bytostem, vyrábění drobných dárků pro maminky, v dílně výroba lodiček z kůry stromů nebo větrníků, sbírání bylin, vyrábění holubiček z papíru nebo včelího vosku, pečení svatodušního koláče, pohádky vyjadřující motivy probuzení, osvobození, sebeuvědomění.

Očekávané výstupy

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci; mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, význam pohybu a zdravé výživy a také povědomí o způsobech ochrany zdraví a bezpečí (umět vyhledat pomoc)
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité, odhalovat podstatné znaky, rozdíly, souvislosti
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, umět požádat o pomoc; odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- vnímat umělecké kulturní podněty, pozorně poslouchat a sledovat se zájmem dramatické či hudební představení (říci, co bylo zajímavé)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí; pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (starat se o rostliny, živé tvory a chránit přírodu)

Jánská doba

Cíle

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní
- osvojení elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (získání sebevědomí a sebedůvěry)
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi a s planetou Zemí

Charakteristika

Prostřednictvím sběru léčivých bylin a péče o zahradu a své okolí prožitek síly vrcholícího období léta v jeho plnosti forem před počátkem působení sil útlumu v přírodě, nálada obratu, proměny. Sv. Jan jako symbol zralosti a obratu – kvalitativní změny v přírodě i v nitru člověka (nejen já, ale i druzí).

Letnice – prožitek vztahu k nejbližší osobě (svátek matek), starosti o ni, pocitu péče o ni, poděkování.

Činnosti: oslava svátku Letnic v podobě svatby (focení), básně, pohybové hry a písně s letní tematikou (motivace tance, ohně, slunce, byliny, víly), lisování rostlin, vytváření herbáře, pletení věnečků, pečení svatojánského koláče, pohádky o vílách, čarování, slunci, moci přírodních sil.

Očekávané výstupy

- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách)
- poznat své jméno, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky, hlásky; formulovat otázky a odpovědi
- chápat základní číselné a matematické pojmy, prostorové a časové pojmy

- vyjádřit souhlas i nesouhlas, odmítnout se podílet na nedovolených činnostech; přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Naplňováním všech těchto cílů podporujeme rozvoj příslušných klíčových kompetencí obsažených v RVP PV.

6.2 Funkce a smysl těchto bloků

Funkce poznávací – dítě se seznamuje s významem jednotlivých tradičních svátků roku, získává porozumění pro symboly kultury, ze které vychází, a její historii. Vnímá proměny kvalit přírody v průběhu roku a stává se součástí jejího řádu.

Funkce emocionální – slavnosti poskytují dítěti prožitek naplněného očekávání, pocit nasycení, uskutečnění, oddělení času svátečního a času všedního přináší citové uspokojení a pocit životní pohody a umožňuje jeho plnohodnotné prožití.

Funkce sociální – přípravu slavnosti dítě prožívá nejen se „svými lidmi“ ze školního společenství, ale i v rámci širšího okolí MŠ a také se svou rodinou. MŠ tak naplňuje princip komunitní školy – stává se místem vzájemného setkávání.

Funkce volní – věci docházejí k cíli, má tedy smysl se o ně pokoušet – splnění úkolu přináší dítěti pocit seberealizace, zvyšuje vědomí jeho vlastní hodnoty a uspokojení ze spolupráce. Dochází k posílení vůle – dítě není pouze pozorovatelem skutečnosti, ale jejím tvůrcem – získává množství nových klíčových kompetencí – k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské (viz. RVP PV, str. 19 – 21).

Funkce etická – každý z jednotlivých obrazů se stává trvalou součástí osobnosti dítěte, mravním návykem, součástí dětského já, vnitřní životní potřebou – prožité obrazy se stávají samozřejmostí v budoucím interpretačním rámci života.

Funkce estetická – v průběhu příprav slavností vytváříme prostředí naplněné harmonií a krásou (slavnostní okamžik, slavnostní nálada – úklid, zdobení).

Funkce ekologická – jednotlivá období roku a jednotlivé charakterové rysy osobnosti člověka vnímané prostřednictvím obrazů jsou výrazem jednoty bytí na Zemi – jsme svým jednáním spojeni se Zemí a její duševností. Tak v jednotlivých obdobích oslovuje a probouzí naše konkrétní lidské kvality (odvaha, soucit, porozumění, seberealizace, schopnost proměny, bdělost, naslouchání apod.) – Země a jsoucno jsou nesený shodným řádem bytí, nelze je od sebe oddělit.

6.3 Charakteristika jednotlivých týdenních činností

Během týdne se pravidelně mohou střídát tyto hlavní společné činnosti:

Pečení chleba

Přípravy pečení chleba se účastní všechny děti. Ráno zadělají společně s učitelkou těsto. Vypracování má na starosti učitelka, děti vypracovávají za doprovodu písni nebo říkadel malé bochánky. Děti projdou celý proces pečení chleba i s předcházejícím mletím celozrnné mouky. Svými smysly zde zažijí působení elementů, jako jsou slunce, voda, země i vzduch.

Podobným procesem přípravy pokrmu, při kterém může dítě zažívat uspokojené nad schopností soběstačnosti, je příprava müsli. Dítě na rozdíl od pečení chleba, kde zažívá živý proces přidávání, růstu a kvašení, potravu krájí, dělí a míchá různé druhy ovoce. Všechny tyto činnosti poskytují bohaté smyslové zážitky a jsou i zdrojem nových pracovních a sociálních návyků.

Eurytmie - viz formy a metody práce v mateřské škole.

Malování

Při malování se děti seznamují s barvami, nezobrazují však konkrétní předměty, ale prožívají svět barev, jejich vznikání a prolínání. Děti pozorují, jak se jedna barva setkává s druhou, ohraničuje ji nebo se s ní spojuje, jak vznikají nové barvy, nové formy. Tak dítě

vyvíjí obdivuhodné intuitivní umění kladení barev. Takovéto malování nevede k soutěživosti nebo k obkreslování, ale je psychologickým lékem, který vyrovnává napětí a únavu z jednostrannosti.

Kreslení

Při kreslení užívají děti voskové pastely v blocích s širokou měkkou stopou obvykle na papíru formátu A4. Dětské práce nehodnotíme a zpravidla nevystavujeme, jde o kreslení pro potěšení a ztvárnění prožitků.

Ruční práce

Základním materiálem při modelování je včelí vosk. Při jeho zpracovávání si děti pěstují nejen jemnou motoriku, ale i trpělivost, neboť toto zpracování je zdouhavější než práce s plastelínou. I zde je dána přednost, aby děti získaly vlastní zážitek z práce před vysvětlováním dospělých. Pravidlem při práci je postup od celku k jednotlivostem.

Výlet

Tento den je věnován delší procházce mimo školní areál. Děti se učí citlivě vnímat změny v přírodě během celého roku. Jsou vedeny k její ochraně.

Zpěv zde není pojednán jako samostatná řízená činnost. Zpíváme při každé příležitosti, zpěv doprovází umělecké činnosti, pohádky, uvádí kreslení či pečení chleba, je přítomen i při ranních hrách a poledním odpočinku.

V prostoru tříd mohou děti využívat nabídky dalších činností v koutcích aktivit, které si budou moci volit podle svých individuálních zájmů a potřeb. Z hlediska celkové výstavby dne a rytmu činností je žádoucí, aby byla zachována podmínka rovnováhy mezi volnou hrou dětí pro rozvoj jejich iniciativy a mezi společnou činností skupiny vedené učitelkou.

7 Evaluační systém

Oblasti evaluace

- 1) Jak jsou naplňovány potřeby našich dětí: potřeba náležitého přísunu podnětů zvenčí, smysluplného světa, potřeba životní jistoty, vlastní společenské hodnoty a potřeba otevřené budoucnosti?
- 2) Jak jsou naplňovány cíle výchovně vzdělávacího působení v naší MŠ: vytváření bezpečného a láskyplného prostoru plného podnětů pro rozvoj tvořivosti dětí a jejich trvalé radosti ze života, poskytování vhodných vzorů k napodobování,

umožnění rozvoje tvůrčí fantazie prostřednictvím volné hry, rozvíjení schopnosti soucitu, spolupráce, sdílení a sociální sounáležitosti a rozvíjení sebevědomí, sebedůvěry, sebeúcty a kladné sebehodnocení dětí, jaké metody a prostředky byly využity?

- 3) Jaká je kvalita sociálních vztahů v prostředí na MŠ: spolupráce s rodiči, komunikace v kolegiu pracovníků, rozložení a naplňování kompetencí jednotlivých členů kolegia, komunikace s veřejností?

Prostředky evaluace

Hodnocení činnosti naší MŠ probíhá především formou pracovních kolegií (jedenkrát týdně). Těchto konferencí se všichni přítomní účastní jako rovnoprávní partneři. Jejich předmětem jsou veškeré otázky pedagogické práce a rozvoje školy. Konference je členěna na část studijní, pedagogickou a správně-organizační. Studijní část je věnována rozpracování poznatků o člověku a s tím souvisejícím otázkám didaktiky a metodiky. V pedagogické části konference jsou na programu zprávy o probíhajících výchovně vzdělávacích činnostech a konzultace o jednotlivých dětech. Ve správně-organizační části jsou projednávány různé otázky organizace života mateřské školy i jejího správního a technického provozu. Konference jsou tak účinným orgánem pro vzájemné poznávání a uvědomování si spoluodpovědnosti každého jedince za chod celého organismu školy. Rozhodování v pedagogických a organizačních otázkách je výsledkem společného konsensu. Odpovědnost za správní oblast a hospodaření nese ředitel ZŠ Svobodná Miloslav Machač. Tento způsob spolupráce přispívá k vědomému postoji každého o projednávané otázce, k vnímání a respektování názorů ostatních a k vytváření rovnoprávného společenství. Tyto konference zahrnují evaluaci, která se týká všech tříd mateřské školy v průběhu celého školního roku. Tato evaluace je v písemném záznamu z konferencí.

Hodnocení přímého pedagogického působení v jednotlivých třídách je prováděno formou vzájemných náslých učitelek, vedoucí učitelky. O výsledcích hodnocení a společných konferencí jsou vedeny písemné záznamy.

Evaluace jednotlivých integrovaných bloků je zhotovena učitelkami ve třídě, vždy bezprostředně po jeho skončení písemnou formou.

.....

Vlasta Šimková

Zástupce ředitele pro MŠ